

STORTINGET

Grunnlovsforslag 20

(2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Frode Jacobsen, Bjørnar Skjæran, Nils T. Bjørke
og Geir Adelsten Iversen

Dokument 12:20 (2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Frode Jacobsen, Bjørnar Skjæran, Nils T. Bjørke og Geir Adelsten Iversen om ny § 112 a (om viltlevende marine ressurser)

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til at forslaget handler om å grunnlovfeste prinsippet i havressurslova § 2 sett i sammenheng med havressurslova § 1. At de frittlevende marine ressursene tilhører fellesskapet, er en grunnleggende del av norsk sedvane og kultur. Fisken er allmenningen i havet, som kystfolket har rett til å høste av i fellesskap. Slik har det vært siden Gulatingsloven og Frostatingsloven på 1100-tallet. I Magnus Lagabøtes landslov var det regulert at allmenningene skulle være som de hadde vært fra gammel tid, både til fjells og ved sjøen. Allmenningsprinsippet ligger til grunn for en forvaltning av de marine ressursene som tar hensyn til det tredelte formålet i havressurslova om bærekraft, samfunnsøkonomi og sysselsetting og bosetting i kystsamfunn.

Grunnlovfesting vil gi en særlig juridisk stabilitet og et tilsvarende vern mot endringer som følge av skiftende politiske holdninger. Forslaget vil dermed følge et spor som Stortinget har fulgt for andre helt sentrale prinsipper.

Kystbefolkningen, derunder den kystsamiske befolkningen, er en viktig del av det nasjonale fellesskapet som grunnlovsforslaget sikter til. Dette vil forsterke betydningen av bestemmelsene om disse spørsmålene i

havressurslova § 1 og andre steder. Kystfolket sin rett til fisken som ressurs er med på å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Kystbefolkningens høsting av fellesskapets ressurser i havet gir en viktig del av bakgrunnen for etableringen og dagens utstrekning av Norges økonomiske sone. Grunnlovsforslaget vil bidra til å bekrefte og forsterke tilknytningen mellom det nasjonale fellesskapet og de tilstøtende havområdene. Bestemmelsen etablerer ikke eiendomsrett til ressursene i tradisjonell og snever forstand.

Det nasjonale fellesskapet går over generasjoner. På denne måten vil den foreslåtte bestemmelsen også bidra til å underbygge og forsterke kravet om bærekraftig forvaltning av fiskebestandene og andre marine ressurser. Det samme gjelder plasseringen av den foreslåtte bestemmelsen umiddelbart etter Grunnloven § 112 om langsiktig disponering av naturens ressurser.

Grunnlovfesting av fellesskapets eierskap til de viltlevende marine ressursene innebærer at den lovgivende og utøvende makt må vektlegge bestemmelsen, og at alle vedtak må ligge innenfor de rettslige grensene bestemmelsen setter. Grunnloven vil for det første sette grenser for hva Stortinget kan bestemme i lov, og regjeringen i forskrift. For det andre vil den legge føringer på innholdet i forvaltningsvedtak som treffes på grunnlag av havressurslova, deltakerloven og annen relevant lovgivning med tilhørende forskrifter.

Innenfor de rettslige grensene som grunnlovsforslaget vil etablere, må de viltlevende marine ressursene til enhver tid forvaltes slik stortingsflertallet finner best. Dette innebærer for eksempel at reguleringer av uttak av ressurser og kvoter for utøvelse av fiskerettigheter ikke vil være grunnlovsstridige i seg selv. Men slike ordninger må praktiseres slik at de ikke i realiteten privati-

serer retten til å høste av havets ressurser. Grunnlovsforslaget hindrer privatisering av de viltlevende marine ressursene og sikrer at de kommer fellesskapet til gode.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Alternativ 1:

Ny § 112 a skal lyde:

De viltlevende marine ressurser, og retten til å høste disse, hører fellesskapet til.

–

Dei viltlevande marine ressursane, og retten til å hauste desse, høyrer fellesskapen til.

Alternativ 2:

Ny § 112 b skal lyde:

[Som alternativ 1]

30. september 2024

Frode Jacobsen

Bjørnar Skjæran

Nils T. Bjørke

Geir Adelsten Iversen

Referert i Stortingets møte 30. september 2024.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Masud Gharahkhani

president